

Politična v državi SHS pavlatirana.

Naročnina leta: Celo leto K 120.—, pol leta K 60.—, četrt leta K 30.—. Izven Jugoslavije: Celo leto K 150.—. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravišтво sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Telefon št. 220.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Posamezna številka stane 1 krona.

„Straža“ izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravišтво je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. — Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste. — Telefon št. 226.

93. številka.

Maribor, dne 24. avgusta 1921.

Letnik XIII.

Dne 28. avg. v Maribor!

Na splošno željo priredi Slovenska kmetijska zveza, oziroma Slov. ljudska stranka

v nedeljo, dne 28. avgusta

dopoldne v Mariboru velik shod kršćanskomiselskih Slovencev celega severnega dela Slov. Stajerja.

Veliko zborovanje v dvorani pivovarne Götz.

Vsporedi:

Ob 8. uri v baziliki Matere Milosti pridiga.

Ob 9. uri istotam sv. maša za udeležence shoda.

Ob 9. uri v veliki Götzovi dvorani začetek zborovanja.

Govorijo:

Dr. Anton Korošec: Politično-gospodarsko poročilo.

Dr. Verstovšek: Naša vzgoja.

Prof. Vesenjak: Davčna bremena v tem letu.

Tajnik Zebot: Naše delo.

Po shodu:

Ustanovno zborovanje Zupanske zveze

za mariborsko okrožje (okr. glavarstva Maribor, Ptuj, Ljutomer in sod. okraj Marenberg). — Govorita poslanca Stanonik iz Ljubljane in Krajnc iz Celja.

Pozivamo vse krajevne organizacije mariborskega okraja, da razvijajo živahno agitacijo za obilno udeležbo. Kjer je železnica preveč oddaljena, organizirajte udeležbo tako, da se bo ljudstvo pripeljalo na vozovih v Maribor.

Pridite vsi župani in občinski svetovaleci ter odborniki iz celega mariborskega okraja in zastopniki županov iz vseh drugih okrajev.

Možje, mladeniči, dekleta in agitirajte za to, da se bo

28. avgusta

zbralo v Mariboru obilo naših somišljenikov in prijateljev.

Kmetijska zveza in Slovenska ljudska stranka.

in Medjimurju povprečno 5—10%, Bosna izkazuje 10—25%, v vzhodnih krajih pa znašajo te številke 20—60%. A to je samo seno. Otave se bode manj. Posledica tega je, da je nastalo veliko pomanjkanje krme za živino (seno, detelja, razne slame, oves, ječmenove klice, koruza itd.). Ze sedaj so ljudje prisiljeni k uporabi onih zalog krme, ki je pripravljena za zimo. Cene krmi se dvigajo od dne do dne. Na zagrebškem trgu plačujejo kilogram dobrega sena že sedaj po 7—8 K.

Iz tega je razvidno, kolike važnosti za naše kmetijstvo je prehranjevanje živine. Zapadne pasmine goveda, ki je navezano malodane na celoletno prehrano v hlevu, se nahajajo že v skrajno mučnem položaju. V tem slučaju ne najdemo razen tržišča uspešnih sredstev za obvarovanje pred izgubo. Vzhodne pasmine, ki se na pašah zadovoljujejo z minimalno hrano, in ker nimajo tolikih potreb kot plemenite, niso v toliki meri izpostavljene posledicam suše.

Blago je že sedaj mršavo. Razven pomanjkanja dobre paše se pojavlja še žej, ki istotako uničuje; oboje pa je vzrok raznim boleznim, ki so se pojavile v nekaterih krajih med govedom.

Vse to je pripravila seljaka tako daleč, da je vrgel svoje blago na trg. Posledica je, da cene rapidno padajo. Kar so poprej še plačevali za živo težo 10—12 K, je padlo na 4 K (v Dugem selu, dne 26. 7. t. l.), torej za 65 odst. nižje. To so učinkovite izgube.

Znano je, da zavisi imovinsko stanje in kreditna moč našega naroda od vrednosti njegove živine. Živina je potemtakem glavni nosilec davčne moči.

Leta 1910 se je izvozilo iz Hrvaške in Slavonije živine v vrednosti — 70.89.000 K; iz Bosne in Hercegovine za 28.232.000 K; iz Srbije pa za 18.817.000 K; iz Slovenije za 17.250.000 K in iz Vojvodine za 85.000.000 kron. Skupni izvoz našega blaga je znašal 220.190.000 K. Če vzamemo današnjo vrednost denarja, prekaša svota, ki jo dobimo za naše izvoženo blago, okoli 4 milijarde K. V resnici je izvoz glavni vir dohodkov zapadnih krajev naše države.

Po najnovejši statistiki imamo v naših krajih: 1.458.000 konj in mul, vrednih 11.664 milijonov K; 5.496.000 glav goveje živine, vredne 21.984 mil. K; 4.849.000 svinj, vrednih 9698 milijonov K; 2.448.000 koz, vrednih 489 mil. K. Skupna vrednost znaša pa 46 milijard, 278 milijonov in 600.000 K. Ako se vsled padanja cen zmanjša — vrednost narodnega premoženja samo za 20%, izgubimo že preko 9 milijard K. Vsako nadaljnje padanje cen nam prinaša milijardne izgube. Ta izguba bo našla svoj odmev v inozemstvu, dotaknila se bo naše kreditne sposobnosti, do izraza pa bo prišla v padanju vrednosti naše valute. Državno gospodarstvo pride iz ravnotežja in mi pademo v bolezen, ki nas že zdaj duši. Državna trgovska bilanca je odvisna od izvoza živine. Navsezadnje je izguba državljana obenem tudi izguba države. Pri sedanjih cenah krme se gospodarstvu ne izplača niti produkcija mleka, niti mesa, niti mlade živine. In radi tega se nahajamo v krizi najtežje vrste, ki ne škoduje samo kmetu — poedincu, marveč celokupni državi. — Gospodarji bodo skušali, rešiti se živine, cene bodo padale, narodno premoženje pa se bo zmanjševalo za ogromne milijarde.

Moralna dolžnost države je, da priskoči kmetu na pomoč in da predvsem osigura prehrano živine.

Omogočiti se mora prodaja in izvoz odvisne živine pod čim najbolj ugodnim pogoji (ukinjenje izvoznih carin). Istotako je z izvozom mesnih izdelkov. Nadalje je treba paziti, da se ne bo iz države tihotapilo živinske krme in tudi ljudske hrane. Državni in privatni gozdniki naj bi se vsaj v sedanjih kritičnih dnevih otvorili v svr-

ho paše. Znižati bo treba železniške tarife na domačih železnicah, predvsem za prevoz krme, nabaviti bo treba večje količine krme iz inozemstva, potrebno je znižanje cen za živinsko sol, država bo morala pomagati s subvencijami za nabavo strniščnih in drugih posevin, ki v pozni jeseni in rani pomladi dajo gotovo množino krme. Na mestu bo cena nabava strojev in prepoval proizvodnje špirta iz melase in melasta.

Koncesijo za razpečevanje in nabavo sena in slame naj bi država prepuštila združnim organizacijam. Istotako naj bi imele združne organizacije glavno besedo v izvozu in prodaji živine v inozemstvu. Samo na ta način bo mogoča regulacija tega katalstrofičnega stanja, ki uničuje kmeti in državo.

Prekmurske slavnosti.

Dveletnica osvobođenja Prekmurja se je v dneh 13. do 15. avgusta jako praznično obhajala. V soboto, dne 13. t. m., je bil slavnostni sprejem pevskega društva „Ljubljana“ na kolodvoru mesta Dolnje Lendave. Zvečer se je vse občinstvo udeležilo sprejema g. kraljevega namestnika Iv. Hribarja. Od 7. do 10. ure je bil koncert „Ljubljane“, ki se ga je udeležilo veliko občinstva, tudi vojaštva, z namestnikom Hribarjem, ki se je izrazil, da boljšega petja tudi v Pragi ali na Dunaju ni slišal.

V nedeljo, dne 14. t. m., je bila slovesna služba božja v glavnem mestu Prekmurja, v Murški Soboti, ki jo je opravil prof. dr. Slavič ob asistenci g. msgr. V. Stecka in vikarja Ivan Zabreta iz Ljubljane. Na kora je pela „Ljubljana“ pod vodstvom g. prof. Bajuka in kanonika dr. Kimoveca. Po službi božji je bila žalna manifestacija na grobu 6 jugoslovanskih vojakov, ki so padli dne 3. januarja leta 1919, po kratki zasedbi kapetana Turšiča, ki mu je bila prestražena roka. „Ljubljana“ je zapela dve žalostinki, vojaška godba je igrala žalne koračnice; govoril so: dr. Slavič, prekmurški dijak Blajec in predsednik Zupanske zveze Božidar Sever, četa vojakov pa je oddala tri salve. Pri popoldanskem koncertu so manjkali pristaši demokratske stranke, ki so se kujali — ker slavnost ni izpadla tako, kakor so si to oni želeli.

Dne 15. t. m. je bil po številu udeležencev največji del slavnosti. V Turnišču je bila zopet slovesna služba božja, pri kateri je bilo ljudstvo kar ginjeno ob lepoti „Ljubljanskega“ petja. Opoldne je bil ljudski tabor, na katerem so govorili poslanec Klekl, prof. dr. Slavič, okrajni glavar dr. Lipovšek in Božidar Sever. Po petih litanijah po ljubljanskem načinu ter po molitvah, ki jih je v prekmurščini opravil dr. Slavič, je bil nastop bogojmskih Orlov ter zadnji koncert v „Ljubljane“. Prekmurci so imeli zlasti veliko veselje s prekmurskimi pesmi, ki jih je nabral in harmoniziral dr. Kimovec. Pri večerji so govorili Božidar Sever, skladatelj dr. Kimovec, g. prof. dr. Slavič in pukovnik Mundžić, komandant v Lendavi, ki so slavili še zlasti kulturno delo „Ljubljane“. Pri vseh slavnostih je igrala vojaška godba iz Zagreba, za prireditve se je pa najbolj trudil g. B. Sever in nekateri ljubitelji lepega Prekmurja. Te slavnosti ostanejo v neizbrisnem spominu vsem udeležencem.

Proglas vlade.

Vlada je izdala dne 17. avgusta sledeči proglas:

NARODU SRBOV HRVATOV IN SLOVENCEV!

Njegovo Veličanstvo kralj Peter I. je umrl danes, 16. avgusta ob 17.30

Dr. H.

Novi momenti v zunanji politiki.

Zadnja konferenca velikega sveta entitnih zastopnikov v Parizu povodom gornješleziskega vprašanja nam je odkrila velezanimivo sliko odnošajev med velesilami. Angleška ni več podpirala Francije, Italija je šla z Anglijo nancisto s svojo romansko sestro, Japonska istotako, a vendar rezervirano, Amerika je ostala popolnoma v ozadju.

Stara tradicija angleške zunanje politike je, da je bila vedno nasprotnica najmočnejše države na kontinentu. (To je moral okusiti Filip II., isto se je dogajalo Ludviku XIV. z Richelieujem, in v najnovejšem času Nemčiji. Angliji se je posrečilo v svetovni vojski vreči Nemčijo ob tla, ob enem pa ji je došla tudi usoda na pomoč, da se je istočasno zrušila tudi Rusija, ki bi bila inače postala najnevarnejši tekmeec Anglije v Evropi in v Aziji (Kitajski, Perziji). Zdaj je na evropski celinici diplomatsko in vojaško najmočnejša Francija. Za to bo morala tudi prenašati angleško tajno in javno nasprotstvo. V Parizu se je dogodilo veličavno dejstvo, da se je Anglija prvič javno in odločno odmaknila od Francije.

Anglija je začela podpirati Nemčijo. V njenem interesu je, da nasprotnik Francije ni preveč slab, ampak da je sposoben, držati jo neprestano v šahu. Anglija potrebuje svobodne roke za svoj angažma ob Tihem oceanu — kjer bo došlo do razgovora med Ameriko, Japonsko in Anglijo. In za ta čas je treba, da ji v Evropi ne dela nobena večja sila težav, kar misli doseči s tem, da izrablja nasprotje med Nemčijo in Francijo v svojo korist. — Duobus litigantibus tertius gaudet.

Italijanska zunanja politika je krenila na druga pota, odkar je Bonomi postal ministrski predsednik. Italija ni zadovoljna z držanjem Francije v Egejskem morju, v Mali Aziji in v Severni Afriki. Francija je ne podpira, temveč ji dela le težave. Giolitti je star, konzervativen in takten politik,

ki ni hotel začeti napram Franciji novih metod, mladi Bonomi je brez pomisleka povedal Franciji, da mora roka roko umivati. Vrhu tega je v konkretnem slučaju zaradi Gornje Slezije interesirana Nemčija, koje Italija noče odbiti, ker ne želi, da bi Nemčija v bodočem času podpirala avstrijsko-nemške želje po zopetni pridobitvi — Tridenta.

Zunanji politični svet je mnenja, da bo Anglija v slučaju, da pride do obračuna med Japanom in Ameriko na Iztoku, morda nevtralna ali celo na strani Japoncev. Sicer bosta dominijona Kanada in Avstralija to težko prenašali, toda ako je treba kaj zgubiti, potem je boljše izgubiti Kanado, nego azijske kolonije, ki so še za eksploatacijo mnogo sposobnejše, nego zelo napredujoča Kanada in Avstralija. Japonska potrebuje zaveznike in zato bo vabila Angleško. Mogoče je tudi, da kljub vsem dementijem obstoji že nova enenta med Anglijo in Japonsko, ki se je, ako hipoteza odgovarja dejstvu, sklenila povodom bivanja japonskega prestolonaslednika v Londonu.

Razpored za borbo — krvavo ali nekrvavo — v Tihem oceanu se je torej začel izvrševati. Negotovo je, kam se bo nagnila Rusija. Ako ostane boljševiška — in to ni tako izključeno, kakor nekateri mislijo — bo bržkone v Evropi podpirala angleško-nemški blok ako pride zopet buržoazija do vlade, pa bo stala ob strani Francije v evropski konstelaciji. Iz tega se razvodi, da zna postati zunanje-političen položaj Jugoslavije jako kočljiv. Sedaj smo se zapisali Franciji, toda ako se Rusija okrepi in ne ide s Francijo — kam potem? Najpametnejše bo, kar mi vedno zagovarjamo, da Jugoslavija išče prijateljstva z vsemi sosedi in da, ako pride do velikih spopadov, ostane strogo nevtralna. To želi narod, ki noče v nobeno vojsko več, to zahtevata tudi naša kultura in gospodarstvo, ki se moreta razvijati samo v miru.

kega leta do konca aprila t. l., torej v dobi zimske vlage, je zaznamovati v vzhodnih krajih naše države okroglo 15.500 hl manj padavin (vode) na katastralnem oralu nego v normalnih letih. Zimska vlaga je izostala in radi tega je največji del ostalih kultur, o-sobito posevin, slabo obradil. Glasovi o pomanjkanju krme prihajajo iz vseh strani. V zapadnih krajih države imamo primanjkljaj, ki znaša v Hrvatski

Polom kmetijstva.

Pod gornjim zaglavjem je obelodanila zagrebska „Narodna Politika“ pomemben članek, ki ga radi aktualnosti prinašamo v celoti.

Naše kmetijstvo se nahaja v katastrofalnem stanju. Zadnji suši od leta 1904 in 1907 nista niti najslabši sliki letošnje suše. Od začetka jeseni lanskega leta do konca aprila t. l., torej v dobi zimske vlage, je zaznamovati v vzhodnih krajih naše države okroglo 15.500 hl manj padavin (vode) na katastralnem oralu nego v normalnih letih. Zimska vlaga je izostala in radi tega je največji del ostalih kultur, o-sobito posevin, slabo obradil. Glasovi o pomanjkanju krme prihajajo iz vseh strani. V zapadnih krajih države imamo primanjkljaj, ki znaša v Hrvatski

popoldne v svoji prestolnici v Beogradu, obkrožen od članov kraljevske vladice. Na prestol je stopil po členu 56. ustave Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander. Do povratka Nj. Veličanstva kralja Aleksandra v domovino, vrši na osnovi člena 59. ustave kraljevsko oblast ministrski svet. Narod Srbov, Hrvatov in Slovencev je brez razlike imena in vere hvaležen velikemu kralju, ki je s svojim strogo ustavnim, parlamentarnim vladanjem osiguraval narodno svobodo in tako ustvaril možnost polnega razvoja narodne sile za izvršitev velikih nacionalnih ciljev in nalog. Pod njegovo vlado je postala kraljevina Srbija s svojimi svobodnimi institucijami in s svojo jasno začrtano nacionalno politiko privlačna sila za narod, kateri je živel in trpel pod tujo oblastjo in je pričakoval od Srbije svoje osvoboditve. Nikdar, v vsem času svojega slavo venčanega življenja ni izgubil kralj Peter iz vida največji narodni ideal: Osvoboditve in ujedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v veliko nacionalno državo. Kot kralj je posvetil vse svoje napore oživitvenju tega narodnega ideala. Z njim je skupno trpel in se boril, z njim je skupno trpel v pregnanstvu. Dočakal je slednjic, da se njegova vojska ne samo zmagovito vrne v svojo zemljo, ampak, da obenem z junaškim poltom osvobodi iz tujega jarma vse Srbe Hrvate in Slovence in jih ujedini v eno državo. Neustrašenost in hrabrost kralja v najhujših časih velike narodne borbe, njegova vzvišena strpnost in samozatajevanje v časih težkih narodnih izkušenj bodo ostali kot svetli primeri in vzgled kasnejšim rodovom, ki bodo črpali iz njih novo moč.

Velikemu kralju, ki je z brezprimerno ljubeznijo ljubil svoj narod, od dolžimo se dostojno s tem, da se zberemo vsi okoli njegovega prestola, na katerega je sedaj stopil njegov stn, vzgojen v idejah svojega roditelja in utrjen v velikem boju za osvoboditve kot njegov prvi borilec in vrhovni ko mandant naše hrabre vojske.

Slava kralju Petru!

Živel kralj Aleksander!

Beograd, 16. avgusta 1921.

Sledijo podpisi vseh ministrov.

„Novi Dobi“ v odgovor.

Ker mi predsedstvo dr. Kukovečevega shoda v Mozirju dne 10. t. m. ni dovolilo, vam stvarno odgovoriti ter svoje nazore braniti, storim to potem vam ne ljubega časopisa. Sicer vam bi raje pred zborovalci odgovoril. — Na Vašo trditve, da čitam le „Stražo“ in „Gospodarja“ in da bi bilo dobro, če bi druge časopise čital, vam moram na svojo žalost priznati, da dobim omenjena dva časnika redkokdaj v roke. Dostikrat pa dobim vam ljubše časopise, kateri so mi precejšeno bolj pripomogli do mojih nazorov. Zeličina, da bi tudi vi pričeli z objektivno sodbo naše nazore revidirati in jih spopolnjevati. — V zadevi spomenice jugoslov. škofov moram odkrito priznati, da mi ni znana. Ako je pa tako štirizirana, kot ste jo na shodu podali, jo najdem jaz za svojo osebo v popolnem redu, ker so bili moralno prisiljeni izdati takšno spomenico. Škofovska posesiva niso osebna last, ampak služijo v delno kritje stroškov višjepastirske službe. Prepričan sem, da bi jugoslov. škofje dobili brez vsake spomenice milijone, ako bi imeli škofje poslanske glasove in glasovali za centralistično ustavo. Najbrž bi šlo tudi brez poslanskih glasov, samo da bi le ljudstvo in svoje nazore prodali centralizmu. Ker pa tega ne store, česar radi svojega poštenja storiti ne morejo, je spomenica v Vaših očeh neupravičena. Ako jedna sama oseba v bistvu srbskega pravoslavnega arhiereja dobi na dan toliko kot na leto vsi slovenski duhovniki, in če se za jedno pravoslavno proslavo izda iz državne blagajne na stroške davkoplačevalcev 18 milijonov kron, se Vaš očitke niti kritizirati ne more.

Dve prošnji imam do Vas, katere mi blagovolite uslišati. Vplivajte potem Vašega časopisa, da se na Vaših shodih ne bo degajalo, da ne bi nasprot-

no misleč človek dobil besede. Na ta način bodo odpadli tudi stroški za defektive. V Vašem časopisu odkrito priznajte svote, katere so dobili razni poslanci, oziroma stranke, za svoj vstop v vlado. „250 milijonsko darilo“ je pomanjkljivo. Ker so pri nas v veljavi krone, bi se imelo glasiti: „1000 milijonov kron so dobili bosanski muslimanski poslanci za . . . samostojni poslanci pa . . . milijonov kron iz državne blagajne, katere bodo seveda davkoplačevalci kraljestva SHS plačali. S pozdravi (prosto po „Jutru“) — „klerikalni“ kovač Močnik.

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Vse javno življenje stoji pod vtisom smrti kralja Petra I., katerega položijo danes k večnemu počitku. Parlament je imel žalno sejo, in po govoru predsednika Ribarja odobril za umrlega kralja častni naziv: Peter Veliki, Osvobodilec. Po tej seji se je parlament zopet za nedoločen čas odgodil.

Ministrski svet je izdelal proglas novega kralja na narod. Kralj Aleksander je ta proglas vrnil in zahteval izpremembe in dodatke.

Kraljeva prisega na ustavo se ne izvrši pred posebnim odposlanstvom v Parizu, temveč se le po vrnitvi kraljevi v Beogradu. Ta pametna misel je izšla iz vrst radikalov in od voditelja SLS. Posebnih dijet lačni poslanci pa — žalujejo za francoskimi franki.

ANGLIJA IN IRSKA

sta v popolnem razcepu. Lloyd George je kot ministrski predsednik v angleškem parlamentu podal jasno sliko o situaciji, naznanil zadnje pogoje Irski ter izpovedal, da nastopi še odločnejša z vojsko na suhem in na morju, ako bi Irska z odklonitvijo še nadalje izzivala ugled krone in rušila enotnost britanske države.

NEMCIJA

ima ogromna plačila, zato je vlada predložila parlamentu nove davčne predloge. Vsi direktni davki bodo zvišani in prinesejo poviški državi okroglo tisoč in pet sto milijonov mark. K temu pridejo poviški iz davka na sladkor in iz monopola na žganje. To bo dalo letno več kot 2000 milijonov. Zvišanje davka na tobak bo dalo 900 milijonov. Zvišani davek na premog bo dal več kot letnih 4000 in 300 milijonov. Zvišali bodo tudi nekatere uvozne carine in davek na poslovni promet.

NA MADZARSKEM

preživljajo novo krizo. Radi bi imeli Pečuh in Baranja, ali izročili še vedno ne bi radi Zapadne Ogrske. V sled tega je nevarnost, da pride do novih zapletljajev. Stranka prejšnjega predsednika Fridricha je že pozvala vlado, naj z vsemi sredstvi prepreči odcepitev zapadnih delov od države. Kakor poročamo na drugem mestu, naša vlada izpraznjuje Pečuh in Baranja, v kolikor pripada po trianonski pogodbi Madžarom. Seveda pa Madžarska obveznosti napram nam še ni izvršila. Pa kaj to, samo da ubogamo tetko entente, pa je vse prav!

RUSIJA

Pod grozotami glada popušča bolševiška nestrpnost in bolševiški teror. V Moskvi so sestavili komisijo za pomoč gladujočim pokrajinam iz vseh strank. Kot komisar za prehrano je izbran znani pisatelj Maksim Gorkij, odločiti pa je moral to mesto krvočelnemu jud Trocky, ki je svoj čas izjavil, da lahko pogine štiri petine ruskega naroda, saj ostane še ena petina in ta bo bolševiška. Ljening je človekoljubnejši in popravlja s trudom in ogromnimi težavami posledice Trockyjevih vladnih metod.

GRKI IN TURKI.

V osrčju Male Azije, pred novim turškim glavnim mestom Angoro so se sprejeli zopet Grki in Turki.

V Carigradu gospodarijo čete entente. Angleži so nameravali izročiti mesto grškim četam. Zoper to je nastopila Italija, zato bodo imeli vojaški strokovnjaki entente v Parizu novo delo, da rešijo ta osijentski voz.

POLJSKA

je na robu gospodarskega propada. Razmotriva se vprašanje, da se postavi pod mednarodno finančno kontrolo. Spominjamo se, da je bivša Avstrija dobila iz vrst Poljakov najboljše finančnike: Bilinski, Koritowsky. Drugim so znači gospodariti, sebi pa ne!

Politična poročila.

p Sodba Francozov o naši ustavi. Najuglednejši francoski list „Journal des Debats“ piše med drugim o naši ustavi sledeče: „V celoti je ta ustava manj demokratična, nego sta bili prejšnji ustavi srbskega kraljestva iz leta 1889 in 1903. Prerogative krone so preširoke, centralizem je preveč izražen, svoboda tiska omejena, kontrola parlamenta nad vlado nezadostna, odgovornost ministrov iluzorična“. Ljudje božji, kaj hočete še ostrejšo sodbo naših vladnih strank?! Saj ni mogoča. Vlada ima preveč pravice, centralizem je prehud, svoboda tiska je omejena, parlament nima dovolj moči, da bi odločeval in vodil vlado, a ministri za svoja slaba in dobra dejanja v resnici niso odgovorni. In takšno ustavo si upajo pred našim ljudstvom hvaliti naši lažidemokratje in njihovi „samostojni hlapi“! Prav dela naše ljudstvo, da noče več poslušati ljudskih judežev, temveč jih ali zapodi, ali pušča same.

p Udarce plitvim hujšakom. Kraljevi namestnik Ivan Hribar je na svojem potovanju po Sloveniji prišel dne 11. t. m. tudi v Novo mesto. Ob tej priliki je imel razgovor tudi z urednikom v Novem mestu izhajajočega katoliškega lista „Sedanjost“. V razgovoru je kraljevi namestnik priznal, da je naša Slovenska ljudska stranka državotvorna stranka in da stoji na stališču zakonitosti sedanje ustave. Te besede, ki so prišle in ust moža, ki gotovo ni pristaš naše stranke, si naj dobro zapomnijo tista bedasta liberalna trobila, kot „Tabor“, „Jutro“, „Slovenski Narod“ in „Kmetijski list“, ki v enomer zatirajo, da je pisava naših listov in delovanje naše SLS destruktivno in protidržavno. Mi sicer zatrdil drugomislečih ne potrebujemo, ker smo vajeni sami misliti in sam odločevati, ali za plitve nasprotnike je Hribarjevo pritrdjevanje dober nauk.

p Zemljoradniki proti radikalom. Dne 16. t. m. se je vršil v Prnjavoru (Bosna) shod zemljoradniške stranke, na katerem so govorili: poslanec Gjoški, Krstič in Janjič. Zborovalci so odobrili taktiko zemljoradniškega kluba. Ko je zahteval voditelj tamkajšnjih radikalov, duhovnik Luka Gjorgjevič besedo, so ga zborovalci napadli z vso besnostjo. Zemljoradniški poslancem se je komaj posrečila rešitev napadenega duhovnika iz rok besnih zborovalcev.

p Tudi značilno. Ob smrti našega kralja Petra I. so izšli listi s črnimi obronki. Značilno pa je bilo, da nobeden demokratiški list ni rabil križa!! Tudi v tem imajo naši politični in kulturnobojni nasprotniki svoj sistem!

p Malo duhoviti in zelo neveden je bil minister dr. Kukovec, ko je „odgovarjal“ g. Močniku na vprašanje: „Kaj je resnica o samostojnih milijonih?“ Rekel je namreč: „Jaz nič ne vem o tem. Naj Korošec g. Močniku pove!“ Vsak pošten in pameten človek boče mislil: minister bo samo porabil priliko, da pove resnico in reši svoje zavestne najhujšega očitka, da so se namreč samostojnezi dali podkupiti in so se prodali za centralizem. Toda — ne: Kukovec ni dal odkritega in poštenega odgovora, kakor bi ga pač mogle volite zasluzili. Korošec pa bo še že odkril, kaj je s to zadevo. Kukovec in Puceli niti kot osebe niti kot ministri niso večni!

p Komunistični poslanci in voditelji so večinoma pobegnili preko mej. Tudi akademski komunist dr. Lemež jo je popihal. Prej je hujškal in šuntal delavstvo, sedaj ga pa pušči. Lepi pastirji so to, ki tako zapustijo svoje čredo. Pa bodo prišli nazaj in se hlinili za mučenike! Pravi voditelji ostanejo in nosijo tudi posledice svojega dela!

p Madžari izpraznjujejo Zapadno Ogrsko. 18. t. m. so pričeli Madžari z izpraznitvijo Zapadne Ogrske.

p Dunajski socialisti se obračajo do naših s prošnjo, naj vzamejo v zaščito one delavce iz Baranje, ki sedaj beže pred madžarsko osveto, ko naša vojska izpraznjuje Pečuh in okolico. Gotovo zaslužijo resnično in neopravičeno zatiranje zaščito in pomoč.

p Svet zveze narodov se sestane v Zenevi. Agencija Havas javlja, da se bo svet zveze narodov sestel še pred 26. avgustom in sicer v Zenevi. Ena izmed glavnih točk dnevnega reda je proučevanje gornješlezkega vprašanja.

p Francosko orožje za Poljsko? Iz Berlina poročajo, da odhajajo (na francosko inicijativo) cele garniture orožja in municije v Avstrijo, posebno v Dunajsko Novo mesto odkoder jih bodo deklarirane kot „železnina“ in „nadomestni deli strojev“, odposlali na Poljsko. Neistinita deklaracija se je zgodila z vednostjo finančnega ministrstva.

p Praske med Bolgari in Romuni. V noči od 18. na 19. t. m. je v bližini Silistrije poizkusila 40 mož broječa bolgarska tolpa z vpadom na romunsko ozemlje. Prišlo je do obmejne praske, v teku katere je bilo na obeh straneh par ranjenih. Tolpo so zapodili na bolgarsko ozemlje.

p „Slov. Narod“ ponatiskuje v svoji nedeljski številki uvodni članek iz našega goriškega lista „Ljudski prijatelj“. Gotovo bodo pod utisom „Narodovim“ šli na pomoč zatiranim bratom gg. Cok, Kimovec, Jan, Puc, Mermolja in cela vrsta drugih. Se bolj verjetno je seveda, da bodo pustili narod svoji usodi in — goriškim duhovnikom, sami pa oblačili sokolske srajce, prepevali svoj „ajmo mi Sokoli“ ter zabavljali črez „brezdomne vinske“ in „protinarodne“ klerikalce! Tako je bilo na Koroškem, tako na Stajerskem; tako je sedaj v tužni Primorski.

p Izpraznitev Baranje se je na pritisk Anglije že pričela. Naše čete so morale zapustiti Baranja do polnoči od 20. na 21. avgusta. Da Anglija v tej točki postopa s tako naglico, je umljivo, kajti Anglija bi rada dobila popolnoma v svoje roke vse tadošnje premogovnike, ko bo Baranja prišla pod Madžarsko. Razburjenje prebivalstva je silno. Več kot 5000 oseb je zaprosilo našo vlado za dovoljenje, da bi se smeli naseliti v naši državi. Nad 3000 rudarjev je zapustilo rudnike in se je odpeljalo v našo državo. V vseh premogovnikih v Baranji je ostalo samo 1000 rudarjev.

Dnevne vesti.

Pozor na modri križ in položnico! Znamenje, da s 1. septembrom naročnina poteče.

Upravištvo „Straže“.

d Pondeljškova „Straža“ je morala vsled policijske prepovedi obračunavanja izostati, kar naj cenj. naročniki blagovolijo vzeti na znanje.

d Srečen izid operacije kralja Aleksandra. Francoski list „Intrasigant“ poroča, da je bil kralj Aleksander dne 19. t. m. operiran v kliniki predmestja Neuilly. Operacija je srečno izpadla.

d Kralj Boris čestita. Našemu kralju Aleksandru je kot prvi čestital ob priliki nastopa prestola, bolgarski kralj Boris.

d To je „socijalna politika“! V ministrstvu za socijalno politiko, kjer gazduje naš neizogibni in milobrazni Lojze Kukovec, je nastavljenih 96 — reci in piši: šestindevetdeset nadzornikov (to število presega število oddelkov), od katerih jih je samo 10 zaposlenih. V direkciji invalidov se nahaja 56 uradnikov, 18 praktikantov in 9 služabnikov. To je „socijalna politika! Davkoplačevalci si naj napravijo opombe sami!

d Peter Boborykin, najstarejši in v svoji domovini zelo priljubljeni ruski pisatelj, je umrl dne 12. t. m. v Luganu (Svica). Boborykin je umrl v veliki bedi in siromaštvu.

d Gospodarski odnosi med Jugoslavijo in Nemčijo. Nemški listi naglašajo potrebo, da začne Nemčija čim preje izvažati svoje industrijske izdelke v Jugoslavijo. To potrebo utemeljujejo z zatrdilom, da so nemška industrijska skladišča prenapolnjena z izdelki a skladišča trgovcev v Jugo-

laviji so pa prazna. Berolinski listi neozatrjujejo, da se bodo v svrhu gospodarskih pogajanj med našo državo in Nemčijo sestali v najkrajšem času posebni odposlanci obeh držav v Berlinu in Draždaih.

d **Poneverba** v nemški državni banki. Nemška finančna uprava je v Narodni banki izsledila velikanska poneverboja, ki znašajo milijone mark.

d **Državni dolgovi** Avstrije. Dunajski listi pišejo, da znašajo notranji in zunanji dolgovi Avstrije že nad 180 milijard K. V Avstriji je bilo koncem meseca julija t. l. v prometu nad 1 milijard papirnatih bankovcev, do sedaj je bilo v istem času v naši državi samo 4 milijarde papirnatih bankovcev v prometu.

d **3777 požarov**. „Wiener Mittags-Zeitung“ poroča, da je v Rusiji po neki boljševiški statistiki vsled silne suše izbruhnilo že 3777 požarov, ponajmanj v gozdovih.

d **Sokolska „kultura“**. V Subotici je ob priliki nogometne tekme dne 15. t. m. pljunil sokolski organizator, pod polkovnik Putnikovič, obče spoštovanemu vikarju Skenderoviču radi neke matenosti v lice. Gospod Skenderovič je odgovoril na to nešramnost z mirnimi in dostojanstvenimi besedami: „Hvala Vam lepa za tako kulturo!“ — To je podpolkovnika tako razkačilo, da je v prisotnosti gledalcev udaril duhovnika tako močno v lice, da se je sedel s krvjo oblit zgrudil na tla. Prisotni sodnik dr. Ivo Mitić, ki se je za napadenega duhovnika zavzel, je naložil tudi na odpor razjarjenega podpolkovnika. Ako kaj, takšni pojavi neprimisljenih in prevročekrvnih ljudi v uniformah morajo škodovati ugledu stanu in države.

d **Kdo dela draginjo?** Naše ministrstvo za gozde in rudnike je dovolilo Trboveljski premogokopni družbi, da sme zvišati cene za premog. To dovoljenje za zvišanje cen za premog ni utemeljeno z nobeno potrebo in je nov obkaz, da uživata velekapital in velindustrija v naši državi favoriziranje, zaščito in poseben privilegij. Na smeta poljubno nastavlja cene za svoje izdelke. Za pred nekako petimi meseci je vlada odposlala v Trbovlje posebno komisijo, da bi proučila razmere Trboveljske premogokopne družbe. Ta komisija je na podlagi knjig počko za točko neizpodbitno dognala, da bi morala Trboveljska premogokopna družba cene za premog na vsak način znižati, nikakor bi jih pa ne smela zvišati. Toda sedaj se je zgodilo nasprotno. Vsled zvišanja cen bodo prizadeti konsumenti, kajti železnica bo prav gotovo zvišale tarife, lovarne pa cene za svoje izdelke. Kde torej dela draginjo? Odgovor na to vprašanje je enostaven: neutemeljena popustljivost naše sedanje vlade v tako važnih gospodarskih vprašanjih.

d **Najdena Dantejeva slika**. V cerkvi sv. Avgušlina v mestu Rimini na Laškem so našli fresko-sliko iz XIV. stoletja, ki predstavlja najslavnejšega italijanskega pesnika Danteja. Ta slika, ki je izborno ohranjena, je edina,

na kateri nosi ta duševni velikan — venec.

d **Policaidemokratske budalosti!** V Somboru se je zgodilo nekaj nezasišanega. Tamkajšnji šef policije je zahteval od predstojnika karmelitskega samostana, naj takoj odstrani kip sv. Stefana, ki se nahaja na glavnem oltarju tamkajšnje samostanske cerkve, češ, da preveč spominja na madžarsko „suženjstvo“. Gvardijan se je povelju nadutega policiaidemokrata upri z vso odločenostjo.

d **Stanje žetev v Italiji**. V Italiji bodo imeli letos boljšo žetev, nego je bila v lanskem letu. Pridelali bodo letos 51 milijonov stolov raznega žita, torej 14 milijonov več, kakor v lanskem letu.

d **Vremenske neizgode** v Južnih Tirolah. V bližini Timplbacha je poplava reke Eisack uničila 20 hiš. Več ljudi je mrtvih. Tridenških guverner je poslal vojaštvo kot prvo pomoč v prizadete kraje.

d **Kolera** v Rusiji. Po poročilih iz Moskve se kolera v Rusiji strahovito razširja. V mestu Astrahanu n. pr. umrje na tej bolezni vsak dan po 25 do 30 oseb. Rdeče čete so zaprle vse dohode in izhode iz mesta, da preprečijo razširjenje te strahovite morile.

d **Obupne gospodarske razmere** v Italiji. Število brezposelnih oseb narasča v Italiji od dne do dne. Cela vrsta tovarn je že ustavila obrat. V zadnjih dneh je naraslo število brezposelnih oseb na 300.000. Število delavcev, ki so zaposleni samo trikrat na teden, pa znaša 400.000 oseb. Ker bo te dni moralo tudi več ladjedelnic ustaviti ali vsaj zelo skrajšati obrat, se bo število brezposelnih pomnožilo za 200.000 oseb. Vsled razdrapanih finančnih razmer je italijanska vlada bila primorana, da je ustavila vse državne podpore za ladjedelnice.

d **Gospodarska tekma** med Nemci in Japonci v Indiji. „Japan Chronicle“ poroča, da je stala pred vojno nemška trgovina v Indiji na zelo uplivnem mestu. Nikakor pa niso računali z dejstvom, da bo Nemčija kmalu po končani vojni zopet poplavila indijski trg s svojim blagom. Nemčija izvaž v Indijo osobito, železnino, svečnice, kemikalije, zdravila, igrače, alkoholne pijače itd. Na tržišču v Kalkuti je doslej prednjačila Japonska, vsi znaki pa kažejo, da bo njena močena konkurentka Nemčija, ki prodaja svoje blago ceneje nego Anglija, japonsko trgovino v Indiji prav kmalu zapostavila.

d **Prekmurje dobi železnico**. — „Murska Straža“ poroča: V smislu rešitve g. ministra za saobračaj je bila določena komisija, ki bi imela odrediti smer trase za železniško zvezo med Mursko Soboto in obstoječo železniško progo Kotoriba—Pragersko. — Komisije so se udeležili zastopnik direkcije za gradjenje novih železnic v Beogradu, zastopnik direkcije drž. železnic v Zagrebu in šef sekcije za trasiranje železnic Murska Sobota—Ljutomer—Ormož. Komisija je od 27. do 31. julija pregledala vso progo na

tem terenu, proučila vse že izdelane inženirske projekte in načrte ter za beležila svoje končne ukrepe v obširnem zapisniku. Vsa proga se bo gradila kot velikopotezna železnica srednje-evropskega pomena. V Ljutomeru se zgradi državni kolodvor, ki bo zvezan z že obstoječim kolodvorom južne železnice. Ormož dobi nov državni kolodvor z možnostjo direktne zveze v smeri Čakovca in Pragersko. Sekcija za trasiranje proge naj svoje delo pospeši tako, da se bo moglo spomladi l. 1922 pričeti z gradnjo te proge. Pričakovati je, — ako ne poseže vmes kak višja sila — da bo nova železnica najkasneje začetkom leta 1924 izročena prometu.

d **Bivši ogrski kralj Karel** ostane začasno v Svici. „Temps“ javlja iz Zeneve: Ker se pogajanja Karla s Španjo in Dansko niso završena, se misli, da bo zvezna vlada švicarske republike dovolila bivšemu kralju vsaj začasno bivanje na ozemlju Svice.

d **Madžarska** v dolgovih. Razven Avstrije ni nobena evropska država tako zadolžena, kakor Madžarska, kajti notranji dolgovi te države znašajo 12 milijard, zunanji dolgovi pa — 140 milijard.

d **Nov odvetnik** v Celju. V Celju se je nastanil kot odvetnik naš somišljenik dr. Alojzij Rakun, Aleksandrova ulica 4, l. nadstropje (trgovina Rožič). Strankam, ki rabijo pravni nasvet in pomoč, ga toplo priporočamo.

d **Prireditelj** Pevske zveze v Kamniku se vsled smrti Njegovega Velič. kralja Petra I. preloži na poznejši čas. Pevske zbere prosimo, da kar naprej vadijo, ker bo spored prireditve isti, kot je bilo že naznanjeno. — Pevska zveza.

d **Carina** za blago iz Brazilije. — Ker naša država se ni sklenila z Brazilijo nobene trgovinske pogodbe, je naša vlada odredila, da veljajo za blago iz Brazilije najvišje postavke zakona splošne carinske postavke.

d **Svila** za sita in papir za soboslikarske šablone ima urad za pospeševanje obrti v zalogi, kar bo razdelil med interese. Svila za sita je debelosti št. 7 in je 102 cm široka.

d **Cement** za obrtnike. Urad za pospeševanje obrti lahko preskrbi obrtnikom trboveljski cement. Stavbeniki, zidarji in izdelovalci cementne opeke naj prijavijo svoje potrebščine na naslov urada, Dunajska cesta št. 22, do 1. septembra.

d **Olajšava** pri prodaji vozniških listov. Ker je bil dosedaj naval potnikov na železniške blagajne za vozne listke zopet velik, je južna železnica določila, da se bodo odslej naprej prodajali železniški vozni listki na glavnih kolodvorih v Mariboru, Ljubljani in Zagrebu nepretrgoma od 7. do 19. ure, tako, da si ljudje lahko kupijo železniške vozne listke, ne da bi se jim bilo preba nastavljal pred blagajno.

d **Ugodnosti** za obiskovalce „Ljubljanskega velikega semnja“ v Ljubljani od 3. do 12. septembra 1921. — Vpoštevajoč velik pomen „Ljubljanske-

ga velikega semnja“ za naše narodno gospodarstvo, so naše državne oblasti priznale razstavljalcem in obiskovalcem številne ugodnosti. Obiskovalci, ki se izkažejo z legitimacijo in sejmskim znakom, plačajo v času od 20. avgusta do 20. septembra 1921 za vožnjo do Ljubljane in nazaj v vseh razredih potniških vlakov vseh železnic v kraljevini SHS polovično vožnjo. Ako pa imajo razven tega potrdilo ministrstva za trgovino in industrijo, da posejijo „Ljubljanski veliki semenj“, so v času od 3. do 12. septembra 1921 upravičeni uporabiti na progi Beograd—Ljubljana in nazaj tudi brzovlake proti polovični vožnji. Ta ugodnost bo prišla zlasti posetnikom iz vzhodnih delov naše kraljevine v prilog. Za prevoz razstavnega blaga v Ljubljano in nazaj se plača polovično železniško vožnjo in sicer na ta način, da se zaračuna za pot od izhodišča do Ljubljane celotna tovornina, dočim se blago na povratku iz Ljubljane nazaj brezplačno odpremi. Razstavljalno blago, ki doide iz inozemstva, je uvozne in izvozne carine oproščeno, ako se izvozi tekom 3 mesecev po uvozu. Razven tega je priznalo tudi Obratno ravnanje južne železnice na Dunaju obiskovalcem „Ljubljanskega velikega semnja“ 50% popust na vseh potniških vlakih avstrijskih prog južne železnice, če se izkažejo s sejmsko legitimacijo, ki je v redu kolekovana. Zajedno je dovolilo za razstavno blago gori navedene prevozne ugodnosti. Legitimacije s sejmskim znakom, ki upravičujejo imetnika do vseh navedenih ugodnosti, se daje za 25 dinarjev (100 K) pri vseh sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih, ali pa neposredno pri „Uradu Ljubljanskega velikega semnja“ v Ljubljani.

d **Zborovanje** blagajničnih zdravnikov Slovenije. Ob priliki III. jugoslovanskega lekarskega kongresa v Ljubljani se vrši v petek, dne 9. sept. ob 9. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma zborovanje blagajničnih zdravnikov z naslednim dnevnim redom: 1. O bodočih nalogah socialnega zavarovanja. Poroča dr. Bleiweis. 2. Stanovska vprašanja. 3. Slučajnosti. Kolegi-gostje dobrodošli!

d **Dr. Ivan Tavčar**: Zbrani spisi VI. zvezek, uredil dr. Ivan Prijatelj. V Ljubljani 1921. Izdala in založila Tiskovna zadruga. Strani 435. Cena K 74.—, po pošti K 5.— več. V zbirki slovenskih pisateljev, ki jo je izdala Tiskovna zadruga, je pravkar izšel en zvezek Tavčarjevih zbranih spisov, ki jih ureja dr. Ivan Prijatelj. Knjiga je izšla baš za 70letnico pisatelja in prinaša poleg urednikovega uvoda in njegovih opomb Tavčarjev najboljši deli iz zadnje dobe „Cvetje v jeseni“ in „Visoška kronika“, ki sta vzbudili splošno pozornost in priznanje, ko sta izhajali v „Ljubljanskem Zvonu“. Tiskovna zadruga se dr. Tavčarju ni mogla lepše oddolžiti — kakor, da je začela izdajati njegove zbrane spise, kateri so urejeni po istih načelih in na vsak način kot druga izdaja Jurčičevih zbranih spisov. Da je izdaja res prvovrstna, po-

Gladiatorji.

Prva knjiga. — Eros.

(8. nadaljevanje.)

Prav posebno bistro uho je moglo čuti, kako se je tribunov glas nalahno tresel, ko je govoril zadnje besede. Mirina je uvela tribunov nemir, vse bilo zobe svojih velikih, na prijetno zaokroženih ustih je kazala v nagajivem rezanju, ko je z neverjetno spretnostjo naštevala vse različne važne opravke, ki polnijo dan imenitne rimsko gospe.

„Ni mogoče!“ je vzkliknila. „Od te ure pa notri do solnčnega zahoda nima niti trenutka časa! Najprvo pride sedajle njen obred“, nato pouk v mečehorbi, nato njena kopeč, potem se mora obleči, nato pride umetnik, ki ne greje njene prste, nato slikar za njeno lice, tudi nove grške sandale mora še na se poskusiti. Vrh tega je poslala po augurja** Filogemona, da ji posta-

* Praudium, v zgodnjih predpol-laskih urah.

** Augurji so bili vedeževalci, ki so iz položaja zvezd (horoskop) napovedovali bodočnost.

vi ob njenem rojstnem dnevu horoskop, in po Galantida je tudi poslala, ki je bolj izurjen kot svojčas Lokusta, in dvakrat bolj izkušen, da jej nameša in pripravi ljubavni lek. Morebiti za vas!“ je nagajivo pridajala. „Slišala sem praviti, da ga vse gospe uporabljajo.“

Zopet je šinil zlobni nasmeh črez tribunovo lice. Morebiti je bil tudi on vdan Galantidovim lekom, ljubavnim, ali pa sovražnim, in ni mu morebiti bilo ljubo, da ga kdo opozarja nanj.

„Ne!“ je dejal pomenljivo, „njej tega ni treba! Valerija premore več z enim samim pogledom svojih lepih oči, kot vsi leki in stenci Galantidovi. — Povej, Mirina, zelo ti bom hvaležen, ali bolje izgleda, kot zadnjič?“

„Ne vem, kaj bi rekla, gospod“, je odgovorilo dekle s hudomušno in izzivalno veselostjo. „Moja gospa je Ko- nečno tudi ženska, in ženske, pravijo, je laže obvladati s krepko roko, kot pa zvabiti z mehenimi ustnicami. Nje ne bo pridobil gladek jezik in tudi ne golo lice, to vem, ker slišala sem jo tako reči Paridu, prav na temle mestu je bilo. Pri Junoni! S čisto potrjim sreem je odlazil fant, vam povem, ko

mu je rekla: „Ti si cela deklina v obleki svojega brata!“ — Ne! Mož, ki si bo priboril sree moje gospe, mora biti mož vseskozi, to vam rečem! In kar se tega tiče, je pač podobna nam drugim ženskam!“

In Mirina je globoko vzdihnila. — Morebiti je mislila na zagorelega mladenciča, ki je v njeni zgodnji dekliski mladosti hodil za njo, preden se prišla v Rim, daleč tam doli v rodni vinogradih solnčne kampanje.

„Kaj vse veš povedati!“ je dejal tribun. Očividno se mu je prilagal prikrito izraženi poklon, kajti ponosen je bil na svojo telesno moč. „Ej —! Ko sem se pripeljal, je stal tule fant, ki bi te zlahka pridobil, ako te res mora, kakor tvoje davne predvece Sabine, odnesti na ramenih, ki te hoče imeti. Pri Herkulu! Vzel bi te pod pazduho s tako lahkoto, kakor ti tisto le škafličico, ki jo tako skrbno držiš. — Glej! Tamle je! Za Merkurjem se lepo skriva! — Hej! Stopi bliže, dobri prijatelj! — Kaj —? Saj se menda ne bojiš Automedonta in udarcev njegovega biča —?“

Suženj je stopil izza svojega skri- vališča, kjer ga je našlo bistro Placi-

dovo oko. S spoštljivo kretnjo je poklonil Mirini za njeno visoko gospo — dar svojega zapovedovalca, dragoceno košarico iz vlitiga srebra, nadevano z redkimi sadeži in cveticami.

„Pozdrave od Kaja Licinija!“ je rekel, „Valeriji k njenemu rojstnemu dnevu! Redke so te cvetlice in sveže so nabrane ob rosnih begovih šumečega Anija in sadje je še večeraj zareto na solnčnih obalah Tibera. Moj zapovednik daruje najizbranejšo svojo sadje in najsvežeje cvetlice svoji sorodnici, ki jih vse prekaša v svežosti in lepoti!“

Povedal je svoje naročilo, ki se ga je bil očividno naučil na pamet, v precej gladki latinščini, komaj slišno po- barvani z barbarsko izreko. Globoko se je priklonil, ko je izročil košarico Mirini, nato pa je ponosno zravnal visoko svojo plemenito postavo in smelo, skoraj izzivajoče gledal tribuna.

Dekle se je splašilo in nalahno prebledelo, ko je tako nenadoma stal pred njo tuji suženj.

(Dalje prihodnjik.)

ve že ime urednikovo. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

d Sprejem invalidov v pouk na raznih šolah v Sloveniji. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek, bode sprejel v svojo oskrbo večje število siromašnih invalidov, ki bi želeli obiskovati različne šole v Sloveniji. V poštev bi prišle v prvi vrsti te-le šole: Tehniška srednja šola (poprej Obrtna šola) v Ljubljani, Državna trgovska šola v Ljubljani, Vinarska in sadjarska šola v Mariboru, Rudarska šola v Celju, Meščanska šola v Celju, Orglarski šoli v Ljubljani in v Celju itd. Invalidi, ki bi želeli obiskovati omenjene šole in so zato fizično in po predizobrazbi sposobni, naj pošljejo tozadevne prošnje z vsemi potrebnimi prilogami in izvidom nadpregleda Pokrajinski upravi za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek — takoj, najpozneje pa do 1. septembra t. l. Invalidi, ki žele obiskovati Tehniško srednjo šolo v Ljubljani, se o pozarjajo na razglas ravnateljstva te šole v „Uradnem listu“ št. 93. od 8. t. m. — Pogoji za sprejem učencev v Vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru so objavljeni v listu „Kmetovalec“ št. 18 od 15. julija t. l. — Za sprejem v Rudarsko šolo v Celju se zahteva fizična sposobnost za vsako delo pod zemljo in da je dotičnik bil zaposlen kot rudar štiri leta. — Vsi invalidi, ki bodo sprejeti v omenjene šole, bodo za ves čas pouka v oskrbi invalidskega odseka in sicer: invalidi v šolah po Ljubljani ali v Celju bodo v staležu invalidskih domov v Ljubljani ali v Celju; invalidom v drugih šolah pa se bo izplačeval vsakokratni menažni rehutum kot podpora za oskrbo, če niso v oskrbi tamošnjih šol, oziroma zavodov, katere stroške krije invalidski odsek. Ker so pa sredstva, s katerimi se sedaj razpolaga invalidski odsek, zelo skromna, se bodo sprejeli v brezplačno oskrbo za časa šolanja le invalidi z najmanj 50% delanezmožnostjo, ki so sami, kakor tudi njihovi starši brez

vsakih sredstev, kar morajo dokazati z ubožnim spričevalom.

d Prekmurje. Spisal univ. prof. dr. M. Slavič, izvedenec za Prekmurje pri mirovni konferenci v Parizu. — Kavnikar je izšla knjiga z naslovnim pri založništvu „Slov. kršč. soc. zveze v Ljubljani, Ljudski dom.“ Dobi se pa po knjigarnah, ki si jo bodo naročile. Stane okoli 20 K (zaradi poštnine se natančna cena še naznani) ter obsega v veliki osmerki 132 strani. Knjiga se bo prodajala pri narodnih slavnostih v Prekmurju dne 13. in 14. in 15. t. m. To je prva slovenska knjiga, ki obravnava Prekmurje v sistematični obliki. Dosedaj smo imeli le par potopisov. Zato je bila knjiga že nujno potrebna in bo vsem krogom dobro došla. Ker se je bo veliko prodalo pri velikih narodnih slavnostih in je bila knjiga brez ozira na te slavnosti izdana v majhni nakladi, zato je verjetno, da bo prva izdaja kmalu pošila. Kdor jo torej hoče na vsak način dobiti, naj se požuri z naročnino. — V knjigi se je tudi prvič dvignila glave enega predmeta v celotni obliki zaveza mirovne konference v Parizu in se nudi vpogled v mirovna pogajanja. Kakor bodo Prekmurci knjige veselili, da se je njih domovina vsestransko opisala, tako bodo radi segli po knjigi tudi „Prleki“, ker se prvič govori v znanstvenem oziru o „Prlekiji“, oziroma „Veliki Prlekiji“ ali „Slovenski Panoniji“. Knjigi je pridejan zemljevid z vsemi župnijskimi kraji Prekmurja. „Kazalo“ naj naznanja vsestransko in zanimivo vsebino: 1. Jugoslovani ali Sloveni. 2. Karantanski Slovenci. 3. Panonski Slovenci. 4. Koridor med Jugoslavijo in Čehoslovasko. 5. Prekmurška cerkevna zgodovina. 6. Slovstveno delo v Prekmurju. 7. Prekmurški jezik. 8. Narodno življenje prekmurških Slovencev. 9. Boljševiška doba v Prekmurju. 10. Osvoboditev Prekmurja. 11. Prekmurje na mirovni konferenci v Parizu. 12. Prekmurška geografija in topografija: a) Razna imena za Prekmurje, b) Zemljepisne črte, c) Krajevpisni orisi. 13. Splošno kulturno življenje Prekmurcev. 14. Prekmurška slovenska uprava v prvih dveh letih, a) Pod prvim civilnim komisarjem dr. Lajnsičem, b) Pod drugim civil. kom. Berbučem, c) Pod tretjim civil. kom. Lipovškom.

Narodni kolek v prid Jugoslovenski Matici. Pokrajinski odbor Jugoslov. Matic v Ljubljani je ravnokar razposlal svojim podružnicam narodni kolek a 25 para kot spomin na požig Narodnega doma v Trstu. Društva in korporacije, kakor tudi osebe se prosijo, da bi si nabavile ta kolek pri marib. podružnici Jugoslov. Matic, Sodna ulica št. 32.

Iz Maribora.

m Mestni magistrat odreja, da se sme na živinskih sejmskih dneh živine edinole na tehničar v mestni klavnici tehtati.

m Važno za občinstvo. „Vsed odloka osrednjega poveljstva kr. državne varnostne straže v Ljubljani, se odreja, da ima javnost smatrati od sedaj do nadalje v javni službi stoječega stražnika kot tacega, ako je isti oborožen s sabljo in samokresom ter previden z rdečo naprso pleteno verižico z piščalko. Izven službe se goriimenovana verižica ne bo sme la nositi. Naročni traki s številkami odpadajo. Toliko v obvestitve javnosti.“

m Izgubil je nekdo v Mariboru srebrno svetinjo z monogramom. — Dobi jo v našem upravnistvu.

m Zasliševanje invalidov. Pokrajinska uprava za Slovenijo v Ljubljani, oddelek za socialno skrbstvo je odredilo splošen pregled vojnih invalidov. Po členu 1. te uredbe pridejo v poštev vse vojaške osebe, ki so dobile poškodbe ali bolezen, ali se jim je ta poslabšala, ker so izvrševali vojaško službo v svetovni vojni in v vseh prejšnjih vojnah, nadalje oni, ki so ostali poškodovani ali so dobili bolezen pri vojaki po svetovni vojni. V smislu člena 2. te uredbe se imajo zgledati v svrhu zaslišanja vsi v mestu Mariboru stanujoči vojni invalidi v dneh od 22. avgusta do najdalje 4. septembra t. l.

od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 6. ure popoldne pri podpisanih mestnem magistratu, Rotovski trg v buri pisarni oddelka varnostne straže. Vsak invalid mora oddati pri zaslišanju vsa dokazila o svoji vojaški službi in o nesposobnosti kakor n. pr. spričevalo o službi v vojski in o izstopu iz vojske, odločbo prvostopnega sodišča, ali poverjenstva za socialno skrbstvo o dodeljeni invalidski pokojnini (podpori), stari plačilni nalog (list) invalidsko knjižico, vojaške legitimacije, vojaški predbeležni list, vojaško zdravniško spričevalo, vojaško domobransko ali črnovojniško izkaznico, dekrete in vse eventualne prejšnje su perarbitracijske akte itd. Prijave lahko predloži osebno invalid sam ali pa kdo drugi v njegovem imenu. Tozadevne tiskovine so na razpolago v pisarni zglaševanja. Kdor bi se v določenem času ne zgledal, bo za posledice sam odgovoren. Zupan: Grčar.

Dijaški vestnik.

d Kat. akademiki in abiturienti lavantijske školije! Naši visoki gospodje, ki bi jim naj bilo razširjanje in utrjevanje kraljestva božjega poklicna dolžnost, ne verujejo, kakor vse kaže, v iskrenost našega prepričanja. Naša dolžnost pa je, da kljub temu še bolje delujemo za zmago kat. idej mi, ki se nam zdi, da sedaj kat. cerka v ne potrebuje toliko uradnikov, kot pravi, z demokratskim duhom in globoko vero prešinjanih apostolov brez svetnih priznanj in častnih odlikovanj. Da pa bo kat. visokošolsko dijaštvo, ne sicer z dobro izpiljenimi govori pri obloženi mizi, temveč z vzgledom razširjale razumevanje za katoličanstvo med Srbi in pripravljajo pot zedinjenju, se je ustanovilo v Beogradu kat. akad. društvo „Dan.“ Tovariši! Najmlajše in najmanjše jugoslovansko kat. akademsko društvo Vas vabi kot klub došle svetne misijonarje v svoj krog; odzovite se častno temu vabilu! Polasnila daje Jan Sedivy, stud. phil., Mala Nedelja.

Za gospodinjo želi vstopiti v službo mlada vdova z enim 7 let starim otrokom. Zmožna in vajena je vsakega dela. Naslov v upravi lista. 2-2 467

Borovnice, maline in bezgove jagode kupuje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 3-13 467

Ostrožnice, robidnice, brusnice kupuje najdražje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 3-13 469

Zrelo grozdje iz vinogradov mariborske okolice plačuje najbolje Industrija sadnih izdelkov v Selnici ob Dravi. 3-13 468

Dinamo za električno luč pri mlinu ali žagi se prodaja za 1.600 dinarjev. Več izveste v Mariboru, Koroška cesta 5. Cirilova tiskarna. 470

Proti dobremu plačilo se vzame v najem večji prostor za delavnico ali skladišče. Ponudbe na upravnistvo lista.

Učenec za slaščičarno se sprejme. Kocijanarjeva ulica 17, Celje. 1-2 473

Gostilno prodam na lepem prostoru radi preselitve do 1. septembra. Blizina mesta, cerkve, ob cesti, veliki hlevi radi sejmov, vrt, njiva in gozd. Dober promet se dokaže. Proda se tudi brez zemljišča. Vse v dobrem stanu. Brumen, Hajdina, Ptuj. [480]

Kupujem bezgove jagode in kopinšnice ali robidnice v vsaki množini po najvišji ceni. Matija Lah, Maribor, Glavni trg 4. 1-3 481

Novo moško kolo »Puch« se prodaja gostilna Petz Studenci pri Mariboru. 476

Javna dražba 1 cisterne petroleja, 1 cisterne strojnega in 1 cisterne plinovnega olja se vrši dne 26. avgusta ob 10. uri v tovrnem skladišču v Mariboru, glavni kolodvor. 478

Uspešnje prošnje piše Voršič, Maribor, Vrbanova ulica 19. 1-2 474

Primarij občne javne bolnice **Dr. Janko Dernovšek** ord. za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni dopoldne od 11.—12., popoldne od 2.—4. ure. Maribor, Orožnova ulica. 479

Živinozdravnik Ivan Šoštaric v Mariboru, Koroščevo ul. 7 v pritličju se priporoča cenj. občinstvu kot izkušen živinozdravnik. 472

Prvovrstni trapistovski

S I R se dobiva pri **Matija Lahu, Maribor,** 16-5 Glavni trg. 373

Inserirajte v Straži!

Pozor!

Edina tovarniška zaloga: Plahete impregnirane, za vozove 2 m široke, 3 m dolge K 888—3 » 4 » » 1880—3 » 5 » » 2250—4 » 4 » » 2400—4 » 6 » » 3500—druge velikosti poljubno v par dneh.

Konjske dežne plahete s kumet-špico, v treh velikostih na razpolago po tovarniških cenah.

Pošiljatev po pošti na vse kraje. Edinole pri **Alojziju Gnušček, Maribor,** 11 Glavni trg št. 6. 417 475

Kdor ne verjame, naj poskusi, in prepričal se bo, da se kupi: 390
Klobuke, obleko, perilo, čevlje, dokolenice, petov. košare, torbice za trg in razno galanterijsko blago najbolje in najceneje pri trvdki **Jakob Lah, Maribor, Glavni trg 2.**

: Streharna : **tvrdka za pokrivanje streh** **RUD. BLUM** v Mariboru, Aškerčeva ul. 22 priporoča svojo še obstoječo zalogo splošno znanega najboljšega izvirnega

„Hatschek eternita“ ter strešne opeke, cementa za les, strešne lepenke za pokrivanje streh. — Strogo solidno in strokovno delo zjamčeno.

Zdravnik dr. Frank zopet ordinira Prešernova ulica 2, od 10.—11. in od 14.—16. ure. 477 3-3

NAZNANILO.

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril v soboto, dne 20. t. m. popolnoma nanovo in moderno preurejeno

„KAVARNO JADRAN.“

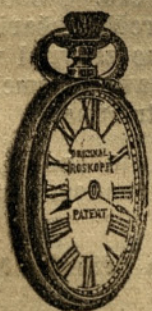
Zagotavljajoč točno in solidno postrežbo z najboljšim blagom se priporoča za obilen obisk

Vodstvo Kavarne Jadran.

Zaloga pohištva 464
KAROL PREIS, MARIBOR
Gosposka ul. 20 (prej trg. hiša Pirchan)

Spalnice, jedilnice, gospodske sobe, klubgarniture, pohištvo iz mehkega lesa, kuhinjsko pohištvo, železno pohištvo, vložki, modroce, stolice, posteljno perje, preproge, podobe, zrcala, gradl za modroce, platno, blago za pohištvo, linoleum itd. itd. po izvanredno znižanih cenah.
Svoboden ogled, vsakdanja vanjska razposiljatev. — Ceniki brezplačno.

Kupim po najvišji dnevni ceni ali tudi **zamenjam** za prvovrstno pšenično moko iz prvih banaških mlinov: **pšenico, koruzo, rž, oves, ječmen,** kakor tudi **stari fižol** ter se priporočam
Josip Šerec, Maribor, Aleksandrova cesta. 465

Velika zaloga vsakovrstnih in veržic, prstanov, uhanov, ter jedilnega orodja itd. Vsa v tož stroko spadajoča popravila izvršujem točno in po ceni
Lovro Stojec, urar, Maribor, Jurčičeva ul. 8 (Edmund Schmidgasse). 314